

Кредити и проституција

Дуџа Шейќиќ

**АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...
ИЗДАВАЧКА КУЌА САКАМ КНИГИ**

www.sakamknigi.mk

Толку многу книги, а толку малку време...

Строго избрани одлични наслови за сите кои сакаат книги со уникатни приказни достоини за нивното време...

Наслов на оригиналот

Between shades of gray

© 2011 Ruta Sepetys

Copyright © за македонското издание

Издавачка куќа Сакам книги, 2013

Превод Ана Кулеванова

Стручна редакција Милена Петковска

Лектор Марија Иванова

Главен уредник Ивана Николовска

Маркет менаџер Деана Николовска

Дизајн на корица Диме Спасев

Компјутерска обработка Диме Спасев

Сите права за книгата се задржани. Ниту еден дел од ова издание не смее да биде препечатувач, копиран или објавуван во која било форма или на кој било начин во електронските или печатените медиуми, без писмена согласност од издавачот.

Крадици и простиштитци

Душпа Шейтис

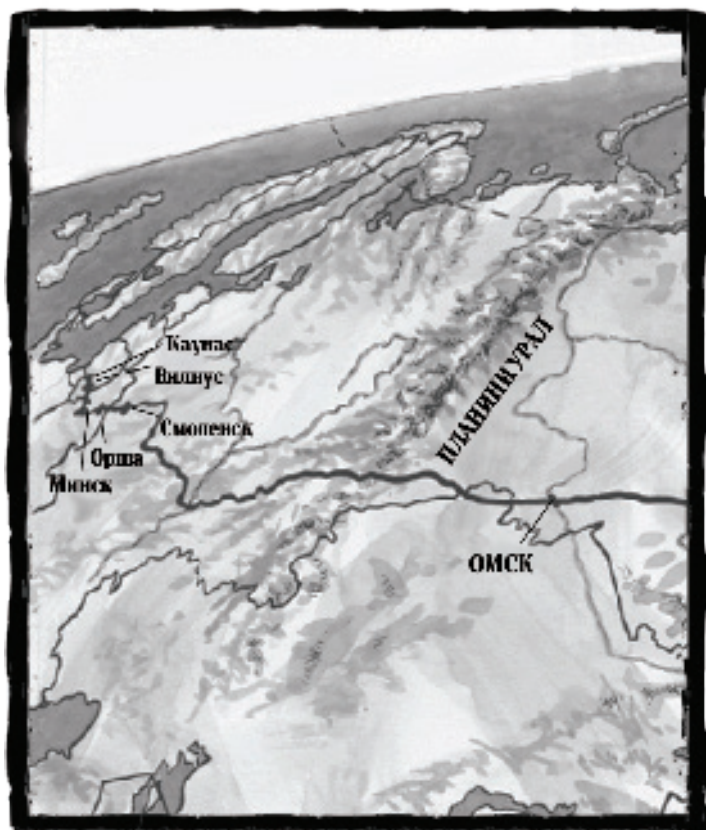

АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...

Мапата има цел да ја прикаже големината на патот кој го поминале Лина и нејзиното семејство. Нејзината намена не е точно да ги претстави границите на сите држави.

Ден 1 - Каунас, Литванија

Ден 3 - Вилнус, Литванија

Ден 4 - Минск, Белорусија

Ден 5 - Орша, Белорусија

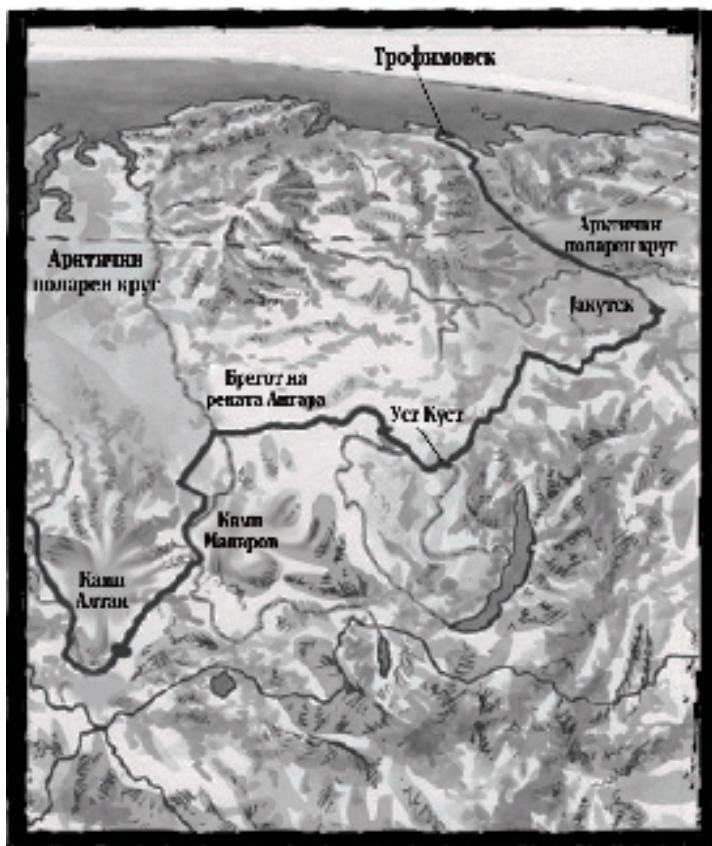
Ден 6 - Смоленск, Русија

Ден 21 - Преку Планините Урал

Ден 30 - Омск, Сибир

Ден 42 - Камп Алтаи

ВРЕМЕНСКА ТАБЕЛА ЗА ПАТУВАЊЕТО

Ден 306 - Камп Алтаи

Ден 313 - Бијск, Сибир

Ден 319 - Камп Макаров

Ден 320 - Брегот на Ангара

Ден 350 - Уст Куст, Сибир

Ден 380 - Якутск, Сибир

Ден 410 - Преку Арктички круг

Ден 440 - Трофимовск, Северен Пол

ВРЕМЕНСКА ТАБЕЛА ЗА ПАТУВАЊЕТО

Крадци и проститутки

ТИЕ МЕ ЗЕДОА ОБЛЕЧЕНА САМО ВО НОЌНИЦА.

Кога подобро ќе размислам и ќе се навратам наназад, сфаќам дека сите знаци беа тука - знаците како тоа што сите семејни фотографии ни беа изгорени во каминот, тоа што мајка ми доцна навечер ги зашиваше најубавото сребро и накит во поставата на нејзиниот капут, тоа што татко ми не се врати од работа. Мојот помал брат, Јонас, поставуваше прашања. И јас поставував прашања исто така, но можеби одбивав да ги прифатам и протолкувам знаците. Дури подоцна сфатив дека мајка ми и татко ми имале намера да побегнеме. Не побегнавме.

Бевме земени.

14^{ти} Јуни, 1941. Јас штотуку се имав пресоблечено во мојата ноќница и се сместував на бирото за да ѝ напишам писмо на мојата братучетка Јоана. Го отворив новиот прекрасен сет за пишување и кутијата со моливи и пенкала, подарок од струна ми за мојот петнаесетти роденден.

Вечерното ветре влегуваше низ отворениот прозорец над моето биро, предизвикувајќи завесата да игра валцер, нишајќи се од една на друга страна. Можев да ја почувствувам миризбата на момината солза која јас и мајка ми ја имавме засадено пред две години.

Драга Јоана.

Тоа не беше тропане. Тоа беше страшно трескање кое ме натера да потскокнам на столицата. Тупаници удираа по нашата влезна врата. Внатре во куќата никој не мрдаше, никој не пушташе глас. Станав од бирото и сирнав во ходникот. Мајка ми стоеше залепена за сидот спроти врамената мапа од Литванија, нејзините очи беа затворени, а лицето згрчено од вознемиреност каква што дотогаш немав видено. Таа се молеше.

„Мајко“, рече Јонас од зад благо подотворената врата која му го откриваше само едното око. „Ќе отвориш врата? Ми звучи како да ќе ја скршат.“

Главата на мајка ми се сврте за да нè види мене и Јонас како сиркаме од своите соби. Таа се обиде да се насмевне, вештачки и насила.

Дуџа Мелетис

„Да, миличок. Ке ја отворам вратата. Нема никому да дозволам да ја скрши нашата врата.“

Нејзините потпетици одекнуваа по дрвениот под во ходникот, а долгото, тенко здолниште ѝ се нишаше околу зглобовите.

Мајка ми беше елегантна и прекрасна, впрочем занесна, со толку невообичаено широка насмевка која осветлуваше сè околу неа. Моја среќа, јас ги имав наследено нејзината коса со боја на мед и нејзините светло сини очи. Јонас ја имаше нејзината насмевка.

Од претсобијето почнаа да одекнуваат страшно гласни звуци и гласови.

„НКВД!“ шепна Јонас пребледувајќи. „Тадас рече дека тие ги одвеле неговите соседи во камион. Апсат луѓе.“

„Не. Не тука“, одговорив. Советската тајна полиција немаше никаква работа во нашата куќа. Излегов во ходникот за подобро да чујам и сирнав од зад аголот. Јонас беше во право. Тројца полицајци од НКВД ја имаа опколено мајка ми. Тие носеа сини капи со црвени рабови и златна ѕвезда над штитникот. Еден висок полицаец ги држеше нашите пасоши в рака.

„Ни треба повеќе време. Ке бидеме подготвени утре рано наутро“, рече мајка ми.

„Дваесет минути... или нема да бидете живи доволно долго за да го дочекате утрото“, рече полицаецот.

„Стишете го тонот, Ве молам. Имам деца“, шепна мајка ми.

„Дваесет минути“, за’ржи полицаецот гласно. Тогаш ја фрли својата запалена цигара на чистиот под во нашата дневна соба и ја залепи за дрвото со својата чизма.

И нас нè чекаше истата судбина.

Да станеме цигари.

2

ДАЛИ НÈ АПСЕА? Каде беше татко ми? Се стрчав накај мојата соба. На рамката од мојот прозорец се имаше појавено свежа векна леб со големо купче руски рубљи пикнати под неа. Мајка ми се појави на вратата со Јонас закачен за нејзината рака.

„Но мајко, каде одиме? Што сме направиле?“ праша тој.

„Недоразбирање е. Лина, ме слушаш ли? Мора да бидеме брзи и да спакуваме сè што ни е корисно, без разлика дали ни е драго или не. Ме разбираш? Лина! Алиштата и чевлите мора да ни бидат приоритет. Обиди се да спакуваш колку можеш повеќе во еден куфер.“ Мајка ми погледна накај прозорецот. Брзо ги стави лебот и парите на бирото, а потоа со сета сила ги повлече завесите за да ги затвори. „Ветете ми дека ако некој се обиде да ви помогне, ќе го игнорирате. Самите ќе го решиме ова. Не смееме да ги вовлекуваме семејството и пријателите во оваа конфузија, ме сфаќате? Дури и ако некој ве побара, не смеете да одговарате.“

„Нè апсат ли?“ почна повторно Јонас.

„Ветете ми!“

„Ветувам“, рече Јонас нежно. „Но каде е татко?“

Мајка ми направи пауза, а нејзините клепки брзо трепкаа.

„Тој ќе нè чека. Имаме дваесет минути. Соберете си ги работите. Веднаш!“

Мојата спална соба почна да се врти. Гласот на мајка ми ми одекнуваше во главата. „Ајде! Веднаш!“ Што се случуваше? Трчањето на мојот десетгодишен брат низ собата ја повлече рачката во мојата свест која ме врати во реалноста. Го извадив мојот куфер од плакарот и го отворив на креветот.

Пред точно една година, Советите имаа почнато да пренесуваат трупи преку границите на државата. Потоа, во август, Литванија официјално беше приклучена на Советскиот Сојуз. Една вечер, кога се пожалив за тоа додека вечеравме, татко ми ми се развика и ми рече никогаш, никогаш да не кажувам ништо навредливо за Советите. Ме испрати да одам во мојата соба. После тоа веќе не кажував ништо на глас. Но многу размислував за тоа во себе.

„Чевли, Јонас, дополнителни чорапи, палто!“ ја слушнав мајка ми како вика во ходникот.

Дуџа Шейќиќ

Јас ја зедев нашата семејна фотографија од полицата и ја ставив на дното од празниот куфер, свртена со златната рамка нагоре. Лицата гледаа во мене, среќни, несвесни. Таа беше сликана на Велигден, две години претходно. Баба ми сè уште беше жива. Ако навистина имаа намера да нè однесат во затвор, сакав да ја понесам со себе. Но не беше можно да одиме во затвор. Немавме направено ништо погрешно.

Трескање и дерење одекнуваа низ куќата.

„Лина“, рече мајка ми, брзо влегувајќи во мојата соба со преполни раце. „Побрзај!“ Таа почна да ги отвора моите фиоки и плакарот, како споулавена почна да вади работи и да ги пика во мојот куфер.

„Мајко, не можам да си го најдам блокот за цртање, каде е?“ прашав во паника.

„Не знам. Ќе купиме нов. Спакувај си ги алиштата. Побрзај!“

Јонас влета во мојата соба со трчање. Тој беше облечен како за на училиште, во неговата униформа со мала вратоврска, а во раката ја држеше чантата за книги. Русата коса му беше уредно зачешлана на едната страна.

„Подготвен сум, мајко“, рече тој со растреперен глас.

„Н-не!“ пропелтечи мајка ми, давејќи се од зборот кога го виде Јонас облечен како за на училиште. Таа немирно повлече воздух и го стиши тонот. „Не, мило, твојот куфер. Дојди со мене.“ Тогаш го грабна за раката и заедно се стрчаа накај неговата соба. „Лина, стави чевли и чорапи. Побрзај!“ Ми го фрли летното палто за на дожд. Јас го облеков.

Ги облеков сандалите и грабнав две книги, шноли за коса и мојата четка за коса. Каде ми беше блокот за цртање? Го зедев сетот за пишување, кутијата со пенкала и моливи и купчето рубљи од бирото. А потоа ги ставив сите работи во купчето кое веќе беше фрлено во мојот куфер. Брзо го затворив и истрчав од собата додека завесите зад мене летаа, галејќи ја свежата векна леб која остана на моето биро.

***

Си ѓо видов одразиџ на сџакленатиџ вратиџ од џекарнициџи и засџанав за моментиџ. Имав малку зелена боја на брадаџиџа. Ја избришав и ја оџворив вратиџиџа. Свончеџиџо наџ неџ ѓо наџави моеџиџо влеџување. Продавнициџиџа беше џиџила и мирисаше на квасец.

Кризи и професионални

„Лина, многу ми е мило што те гледам.“ Жената брзо дојде до касата за да ме послужи. „Како можам да ти помогнам?“

Дали ја познавав? „Извинете, јас не...“

„Мојот сојуз е професор на универзитетот. Тој работи на твојот патио“, рече таа. „Те имам гледано низ ѕрадој со твоите родители.“

Кимнав. „Мајка ми ми рече да кувам леб“, реков.

„Се разбира“, рече жената, клекнувајќи зад касата. Таа зеде една дебела векна, ја замоли во кафена хартија и ми ја подаде. Кога ѝ ги подадов парите, таа само одмавна со главата.

„Те молам“, шепа жената. „И без тоа никогаши не би можеле да ви се оддолжиме.“

„Не разбирам.“ Повторно ја подадов парата со паричките. Таа ме игнорираше.

Свончето над вратата повторно засвоне. Некој влезе во продавницата. „Поздрави ги твоите“, рече жената, преместувајќи се за да ѝ послужи другите муштерија.

Подоцна таа вечер, го прашав патико ми за лебот.

„Тоа било многу љубезно од нејзина страна, но неопремно“, рече тој.

„Но што си направил?“ го прашав.

„Ништо, Лина, заврши со домашната работа?“

„Но мора да си направил нешто за да заслужиш бесластен леб“, го притиснав.

„Јас не заслужувам ништо. Човек треба да го прави и брани она што е правилно, Лина, без очекување за благодарност или награда. Сега, оди да ја напишеш домашната работа.“

3

МАЈКА МИ СПАКУВА ПОДЕДНАКВО ГОЛЕМ КУФЕР И ЗА ЈОНАС. Тој го извиткуваше целото негово мало, слабо тело, па Јонас мораше да го носи со двете раце, да се навалува нанапред за да го крене од подот. Но тој не се жалеше на тежината и не бараше помош.

Звукот на кршење стакло и порцелан одекнуваше низ куќата во брзи интервали. Ја најдовме нашата мајка во трпезаријата, таа ги кршеше нејзините најубави кристални и порцелански сервиси, трескајќи ги од подот. Лицето ѝ блескаше од пот, а разлабавените, златни кадрици ѝ висеа врз очите.

„Мамо, немој!“ извика Јонас, стрчувајќи се преку скршените парчиња стакло на подот.

Јас го повлекох наназад пред да се исече. „Мајко, зошто ги кршиш твоите прекрасни работи?“ ја прашав.

Таа застана и погледна во порцеланскиот филџан во нејзината рака. „Затоа што премногу ги сакам.“ Тогаш го тресна филџанот од подот без да направи пауза за да види дали ќе се скрши пред да посегне по друг.

Јонас почна да плаче.

„Немој да плачеш, чедо. Ќе купиме многу поубави работи.“

Вратата се отвори со тресок и тројцата полицајци на НКВД влегоа во куќата, носејќи митралези со бајонети.

„Што се случило овде?“ праша високиот полицаец, разгледувајќи ја просторијата и направената штета.

„Ненамерно беше“, одговори мајка ми мирно.

„Сте уништиле нешто што е Советска сопственост“, се развика тој.

Јонас го повлече куферот поблиску до нозете, како да се плашеше дека и тој би можел да стане Советска сопственост во секој момент.

Мајка ми погледна во огледалото во претсобијето за да си ги среди разлетаните кадрици, а потоа си ја стави шапката. Полицаецот ја удри во рамото со дршката од митралезот, забодувајќи ѝ го лицето во огледалото. „Буржоаски свињи, секогаш непотребно трошат време. Таа шапка нема да ти треба“, викна тој.

Кривци и ироститици

Мајка ми се исправи, а потоа си го измазни здолништето и си ја намести шапката. „Извинете“, му рече таа мирно на полицаецот пред повторно да си ги среди кадриците и да ја намести бисерната игла за капа.

Извинете? Дали навистина му го рече тоа? Овие мажи влетаа во нашиот дом сред ноќ, ја треснаа од огледалото, а *ѿаа* им се извинуваше ним? Тогаш посегна по него, долгиот сив капут, и јас одеднаш разбрав. Таа играше со Советските полицајци многу внимателно, како во партија карти, баш како да не беше сигурна што би можело да ѝ биде поделено следно. Јас ја видов во мојот ум, како шије накит, документи, сребро и други вредни работи под поставата на капутот.

„Морам да одам до тоалет“, изјавив, обидувајќи се да им го привлечам вниманието за да го пренасочам од мајка ми и капутот.

„Имаш триесет секунди.“

Ја затворив вратата од тоалетот и си го погледнав лицето во огледалото. Тогаш не бев ни свесна колку брзо ќе се смени, колку брзо ќе избледи. Да бев, ќе погледав во мојот одраз малку подолго, ќе дадев сè од себе да го запомнам. Но тогаш не знаев дека тоа ми беше последен пат како се гледам во вистинско огледало подолго од една декада.

УЛИЧНИТЕ ЛАМБИ БЕА ИСКЛУЧЕНИ. Патот и сè околу него беше речиси црно. Полицајците маршираа пред нас, присилувајќи нè да држиме чекор со нив. Ја видов госпоѓата Раскунас како сирка од зад нејзините завеси. Во моментот кога ме забележа дека ја гледам, таа исчезна. Мајка ми ме буцна во раката, а тоа значеше дека треба да ја држам главата спуштена надолу. Јонас се мачеше со неговиот куфер. Тој упорно му се удираше од нозете.

„Даваи!“ нареди едниот од полицајците. Побрзо, секогаш побрзо.

Дојдовме до раскрсницата од улицата и продолживме да се движиме кон еден голем, темен објект. Тоа беше камион, опкружен со други полицајци на НКВД. Кога му се приближивме на задниот дел од возилото, видов дека внатре седат луѓе на своите багажи.

„Поткрени ме и помогни ми да се качам пред некој од нив да го направи тоа“, ми шепна мајка ми брзо, не сакајќи некој од полицајците да го допира нејзиниот капут. Го направив она што го побара од мене. Полицајците го турнаа Јонас нагоре. Тој падна директно на лице, а неговиот багаж слета врз него. Јас успеав да се качам без да паднам, но кога станав, една жена ме погледна и си ја покри устата со раката.

„Лина, драга. Закопчај го палтото“, ми рече мајка ми. Тогаш погледнав надолу и ја видов мојата цветна ноќница. Во целото брзање и потрагата по блокот за цртање, имав заборавено да се пресоблечам. Исто така видов една висока жена со шпицест нос како гледа во Јонас. Госпоѓицата Грајбас. Таа беше учителка од училиштето, една од построгите, стара мома. Препознав и неколкумина од другите: библиотекарката, сопственикот на блискиот хотел и неколку мажи кои ги имав гледано како разговараат со татко ми на улица.

Сите ние бевме на листата. Не знаев каква беше таа листа, знаев само дека сите ние бевме на неа. Ние тројца, а очигледно и другите петнаесет луѓе кои седеа со нас. Задната врата од камионот се затвори со тресок. На ќелавиот човек пред мене му се испушти едно тивко стенкање.

„Сите ќе умреме“, бавно рече тој. „Сигурно ќе умреме.“

1 Ајде, побрзај

Кривци и илоститиуитки

„Глупости!“ рече мајка ми брзо.

„Ќе умреме“, инсистираше тој. „Ова е крајот.“

Камионот почна да се движи, брзо летна нанапред, расфрлајќи ги луѓето насекаде во задниот дел како компири. Келавиот човек одеднаш се затетерави и стана, дојде до задниот дел од камионот и скокна надвор. Тој тресна на тротоарот, испуштајќи болно ‘ржење како животна фатено во стапица. Луѓето внатре во камионот почнаа да врескаат. Гумите запреа со чкрипење и полицајците излегоа. Тие повторно ја отворија вратата, а јас го видов човекот надвор на земја како се витка од болка. Полицајците го кренаа и повторно го фрлија неговото свиткано тело назад во камионот. Едната нога му изгледаше како да беше скршена. Јонас го закопа лицето во ракавот на мајка ми. Јас го фатив за рака. Тој се тресеше. Видот ми се замагли. Силно ги затворив очите, а потоа повторно ги отворив. Камионот повторно почна да се движи, нагло одлепувајќи се од земјата.

„НЕ!“ писна човекот, држејќи си ја ногата.

По некоја минута, камионот повторно застана, но овој пат пред болницата. Сите изгледаа како да им олеснило што келавиот човек ќе добие помош за повредата. Но полицајците не дојдоа за да го внесат келавиот човек во болницата. Тие чекаа. Една жена која исто така беше на листата се пораѓаше.

Чекавме таа и нејзиното бебе да бидат фрлени во камионот веднаш штом се пресече папочната врвца.

ПОМИНАА РЕЧИСИ ЧЕТИРИ ЧАСА. Седевме пред болницата во темница, неспособни да го напуштиме возилото. Покрај нас поминуваа други камиони, а во дел од нив луѓето одзади беа опкружени со големи, метални мрежи.

Улиците сега вриеја од активност. „Очигледно нас не зедоа меѓу првите“, и прокоментира еден од мажите на мајка ми. Тој погледна на својот часовник. „Сега е скоро три часот по полноќ.“

Келавиот човек, легнат на грб, го сврте лицето кон Јонас.

„Момче, покриј ми ја устата со рацете и стисни ми го носот. Држи ме цврсто и немој да ме пушташ.“

„Тој нема да направи ништо такво“, рече мајка ми, повлекувајќи го Јонас накај неа.

„Будалеста жено. Зар не сфаќаш дека ова е само почеток? Сега барем имаме шанса да умреме со достоинство.“

„Елена!“ вресна еден глас на улицата. Ја видов роднината на мајка ми, Реџина, како се крие во сенките.

„Полесно ли ви е сега кога лежите вака на грб?“ го праша мајка ми келавиот човек.

„Елена!“ гласот повторно се јави, овој пат малку погласно.

„Мајко, мислам дека таа те вика тебе“, шепнав, странично погледнувајќи накај полицаецот кој стоеше и пушеше од другата страна на камионот.

„Не ме вика мене - таа е луда жена“, рече мајка ми гласно. „Терај си работа и остави не на раат“, рече таа.

„Но, Елена, јас...“

Мајка ми ја сврте главата и почна да се преправа дека води сериозен разговор со мене, комплетно игнорирајќи ја нејзината роднина. Едно парталаво топче слета на подот од камионот во близина на келавиот човек. Неговата рака алчно го грабна.

„И вие ми зборувате за достоинство, господине“, рече мајка ми. Таа му го зеде замотаното купче од рацете и го стави под своите нозе. Јас се запрашав што имаше во него. И како можеше мајка ми да ја нарече сопствената роднина „луда жена“? Реџина имаше преземено голем ризик за да ја најде.

Кријани и простијитутки

„Вие сте сопругата на Костас Вилкас, проректорот на универзитетот?“ праша еден човек во костум кој седеше малку подолу од нас. Мајка ми кимна, стегавќи си ги рацете една во друга.

*

Ја гледав мајка ми како си ѝ вијќаше рацете една во друга. Во првезаријата се слушаше тивко мрморење. Мажиите седеа веќе со часови. „Душичке, однеси им свежо кафе“, рече мајка ми.

Колебливо влегов во првезаријата. Над масата имаше облак од чад од цигари кој затворениите прозорци и завеси го држеа како затвореник.

„Регистрирање, ако можат да се извлекат со тоа“, рече татко ми и тогаш нагло пресидана да зборува кога ме забележа покрај вратата.

„Сака ли некој уште кафе?“ прашав, кревајќи го блескавиот, сребрен сад со топло кафе.

Дел од мажиите ѝ сунуваја главите надолу. Некои се накашљаа.

„Лина, ти се претвораиш во вислинска млада дама“, рече еден пријател на татко ми од универзитетот. „А слушам и дека си била многу талентиран уметник.“

„Вистина, така е!“ рече татко ми. „Таа има многу уникален стил. А и исклучително е иметна“, догаде тој со намигнување.

„Значи се метнала на мајка ѝ“, се пошегува еден од другите мажи.

Сите се насмеја.

„Каж ми, Лина“, рече човекот кој пишуваше за весникот, „што мислиш ти за оваа нова Лијванија?“

„Па“, брзо го прекина татко ми, „тоа не е баш разговор кој се води со мало девојче, зар не?“

„Ке биде разговор кој се води со секој, Костас, млади и стари“, рече новинарот. „А покрај тоа“, рече тој, насмевнувајќи се, „не е дека ќе го објавам тоа во весникот.“

Татко ми зрчено се подмести на столот.

„Што мислам за Советското соединување?“ прашав, а тоа тоа зајрев, избегнувајќи да погледнам накај татко ми. „Мислам дека Јосиф Сталин е силеција. Мислам дека би требало да ѝ испераме неговите шрупи надвор од Лијванија. Не би требало да им биде дозволено да доаѓаат и да земаат сè што ќе посакаат и...“

Дуџа Мелетис

„Доволно, Лина. Осџави го кафеџо и џридружи џ се на мајка џи во кујнаџа.“

„Но висџина е“, џриџиснав. „Не е во ред.“

„Доволно беше!“ рече џаџко ми.

Се враџив во кујнаџа, заземајќи добра џоложба за да џрисулушувам.

„Немој да ја охрабруваш, Владас. Девојчеџо е џолку џврдоглаво џиџо ме вади од џамеџ“, рече џаџко ми.

„Па“, одговори новинароџ, „сега барем џледаме во џиџо се меџнала на џаџко џ, зар не? Си восџиџал висџински џарџизан, Косџас.“

Таџко ми молчеше. Собироџ заврши и мажиџе ја наџуџиџија кукаџа неџсредно еден џосле друџ, некои низ влезнаџа враџа, а некои низ заднаџа.

*

„Универзитетот?“ рече ќелавиот човек, сѐ уште офкајќи од болка. „Ох, па, значи тогаш, тој одамна е отиден.“

Стомакот ми се стегна како некој да ми удрил тупаница.

Јонас се сврте накај мајка ми со очаен израз на лицето.

„Впрочем, јас работам во банката и баш утрово го видов твојот татко“, рече еден друг човек, насмевнувајќи му се на Јонас. Јас знаев дека тој лажеше. Мајка ми благодарно му кимна.

„Тогаш значи си го видел на пат кон гроб“, рече намуртениот, ќелав човек.

Јас луто погледнав во него, прашувајќи се колку лепак би било потребно да се залепи таа негова уста за да може да ја држи затворена.

„Јас сум колекционер на поштенски марки. Обичен колекционер на поштенски марки и тие ќе ме убијат затоа што интернационално комуницирав со други колекционери. Човек кој работи на универзитет мора да е на врвот од нивната листа за...“

„Замолчи!“ ми се испушти.

„Лина!“ извика мајка ми. „Мораш веднаш да се извиниш. Овој кутар господин има страшни болки; тој не знае што зборува.“

„Јас многу добро знам што зборувам“, одговори човекот, гледајќи во мене.

Вратите на болницата се отворија и однатре се слушна страшно силен плач. Еден од полицајците на НКВД по скалите влечкаше

Кривци и проститутки

една босонога жена облечена во крвава болничка ноќница.

„Моето бебе! Ве молам, не го повредувајте моето бебе!“ врескаше таа. Тогаш излезе уште еден полицаец, носејќи едно замоткано купче во рацете. По него со трчање излезе еден доктор и го грабна полицаецот за раката.

„Ве молам, не може да го земете новороденчето. Нема да преживее!“ викаше докторот. „Господине, ве молам, ве преколнувам!“

Полицаецот се сврте накај докторот и му ја заби својата чизма во коленото.

Ја кренаа жената и ја качија во камионот. Мајка ми и госпоѓицата Грајбас брзо станаа за да направат место за неа, да легне до ќелавиот човек. Бебето беше тивко и замотано.

„Лина, те молам“, рече мајка ми, подавајќи ми го розовото дете. Јас го зедев и веднаш ја почувствував топлината на неговото мало тело како навлегува во моето палто.

„Ох, Господе, те молам, моето бебе!“ извика жената, погледнувајќи нагоре во мене.

Тогаш детето тивко заплака, а неговите минијатурни тупаници се кренаа нагоре во воздухот. Неговата борба за живот штотуку започна.